ELECTRICYEREVAN – ERMENİSTAN'DAKİ PROTESTOLAR

Cemre Dilay BOZTEPE

Cemre Dilay Boztepe

30.06.2015

Nüfusu yaklaşık 3 milyon olan Kafkas ülkesi Ermenistan, elektrik fiyatlarındaki artış nedeniyle 17 Haziranda başlayan protestolardan dolayı zor günler geçirmektedir. Binlerce gösterici halen devam etmekte olan gösterilere katılmıştır.

Ermenistanın yakın ilişkiler içinde olduğu Rusyadaki ekonomik gerileme Ermenistanı da etkilemiştir. Ermenistanın elektrik dağıtım şirketi, Ermenistan Enerji Ağları (ENA), Rus devletine ait Inter RAOnun alt kuruluşudur. Tahminlere göre şirketin 250 milyon dolar borcu bulunmaktadır. [1] Milli para birimi dramdaki şiddetli devalüasyonu nedeniyle 8 Mayısta ENA hükümete elektrik tarifelerinde yüzde 40.8 oranında zam yapmayı teklif etti. Devlet düzenleme komisyonu ise 1 Ağustostan itibaren geçerli olmak üzere yüzde 16.7 oranındaki zamma onay verdi. [2] Bu zam, ülkede yaşayan ve IMFye göre kişi başına düşen yıllık gelirleri 2,996.450 Amerikan doları olan Ermenileri olumsuz etkileyecektir. [3]

Bu karar ülkede gerilimi arttırdı. Hırsızlığa Hayır Ą (erm*Voch Talanin*) sloganını kullanan göstericiler Twitter üzerinden #ElectricYerevan hastagini kullanarak protestolarını yaygınlaştırdılar. Göstericilerin Facebook sayfasında Biz ülkemizin efendileriyiz, elektrik zammına izin vermeyeceğiz, insanlarımızın soyulmasına izin vermeyeceğiz yazdıkları görüldü. [4] 17 Haziranda önce nispeten küçük bir grup, fakat daha sonra 15,000i bulan binlerce kişi Yerevanın merkezinde toplandı. 23 Haziranda, polisin tazyikli su kullandığı ve gazeteciler dahil olmak üzere göstericilere orantısız şiddet kullandığı rapor edilmiştir. Yaklaşık 230 kişi gözaltına alınmıştır. 22 Haziranda beri başketin ana bulvarı göstericiler tarafından trafiğe kapatılmıştır.

Polisin güç kullanması Amerika Birleşik Devletleri Büyükelçiliği, Avrupa Birliği (AB) ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) tarafından eleştrilmiştir. AB ve AGİT polis şiddetine karşı endişelerini dile getirmişlerdir. AGİTin Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Bürosu başkanı Michael Link Ą□□□ AGİT üye ülkeleri gibi Ermenistan da temel hak ve özgürlükleri koruyup destekleyeceğini vaad etmiştir. Şimdiki durumda Erivandaki göstericilerin haklarına tamamıyla saygı duyulmalıdır. Tazyikli su kullanımı ve yüzlerce göstericinin gözaltına alınması bilgisi ciddi endişe yaratmaktadır. [5] ABD Büyükelçiliğinden yapılan açıklama şu şekildedir:

> Düşünce ve gösteri özgürlüğü demokrasinin temel haklarıdır ve biz iki tarafın da bu haklara saygı çerçevesinde çalışmalarını görmekten ve tansiyonu yükseltmediklerinden dolayı memnuniyet duymaktaydık.
>
> Bununla birlikte, polisin 23 Haziran sabahı kalabalığı dağıtmak için ölçüsüz güç kullanımının ve polis gözaltısı sırasındaki suistimalin raporları bizde endişe yaratmıştır. Buna ek olarak, gazetecilerin ve ekipmanlarının özellikle hedef alınmış olmasından rahatsızlık duymaktayız. Hükümetin polis tarafından orantısız güç kullanımı raporları hakkında hukuku sonuna kadar kullanarak tam ve şeffaf bir soruşturma yapması mecburidir. [6]

Ermenistan Başbakanı Hovik Abrahamyan göstericileri ülkenin anayasasını ihlal etmekle suçladı ve yoksul eski Sovyet ülkesindeki ciddi siyasi kriz kaygısını arttıran göstericiler ile polis arasındaki günlerce süren karşı karşıya gelmelerine rağmen tartışmalı yüzde 17 elektrik zammıyla yollarına devam etmeye ant içti. [7]

Rus basın sözcüsü Kremlinin Ermenistanda ne olup bittiğini yakından takip ettiğini ifade etti. 1in.am haber sitesinde yorum yapan Musa Mikaelyan şöyle dedi: Rus basın sözcüsünün Erivandaki olaylar hakkında yorum yapmasının ana unsuru ya Rusyanın Erivandaki gelişmelerde rol oynaması ya da Rusyanın endişeli ve müdahil olmaya çalışması ya da eğer olaylar kontrolden çıkarsa müdahale etmeye hazırlanmasının kanıtıdır. [8]

Oliphanta göre ise bazı Rus politikacılar Batı hükümetlerini Batının gizli planın bir parçası olan eski Sovyet devletlerini Rusyanın yörüngesinden çekip almak için bu gösterileri organize ettiklerini söyleyip suçlamışlardır. [9] Buna ragmen bağımsız analizci Stepan Safarian APFye protestocuların hiçbir siyasi güçle bağlantısı yoktur. Bu tamamıyla sosyal bir ayaklanmadır [10] demiştir. Bazı analistlere göre ise gösteriler, kısmen yıllardır süregelen rüşvet iddiaları ve Ermeni hükümetinin sorumsuzluğu ve Kremlinle bağları olan Rus oligarşlarının büyük şirketleri tekelleştirmesi nedenleriyle ateşlenmiştir. [11]İnsanları sokaklara döken ise, Erivanda bir düşünce kuruluşu olan Bölgesel Araştırmalar Merkezinin başkanı Richard Giragosiana göre, ekonomik kriz, ekonomik umutsuzluk ve fırsatsızlıktan kaynaklanan hisdir. [12] Giragosian ayrıca hükümet tüm eleştirileri üstüne çekiyor, çünkü Avrasya Birliğine katılsa da, AB ile ortaklık ilişkilerini bozsa da Rusya ile ilişkilerde hep zayıf taraf olarak görülmektedir. [13]

Pek çok Ukraynalı ve Bloomberg View köşe yazarı Leonid Bershidsky Ukraynada ve Ermenistanda meydana gelen ayaklanmalarda benzerlikler görmektedirler. Bershidsky bu benzerliklerin Moskovayı endişelendirdiğini dile getirmektedir. Ukrayna ayaklanmasının da aynı şekilde başladığını söyleyen Bershidsky yazısına şöyle devam etmiştir: biraz şikayet, küçük bir canlanma ve birlikte şarkı söylemeler. Daha sonra polis orantısız güç kullandı ve gösteriler bir anda yükseldi ve bundan dolayı Kiev şehir merkezi iki aydan kısa bir sürede yanıyordu...[14]

Göstericilerin Avrupa Birliği bayrakları sallamaları hükümetin Rus yanlısı politikalarına bir karşı duruş olarak algılanabilir. 2013ün Ekim ayında Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan Ermenistanın AB ile yakın ilişkiler içinde olacağını ifade etmiş ve Kasım 2013te Doğu

Ortaklığı zirvesinde Ermenistanın modifiye edilmiş AB ile Ortaklık Anlaşmasını imzalamaya hazır olduğunu belirtmiştir. Fakat 1 Ocak 2015te Ermenistan, Rus başkanlığındaki Avrasya Ekonomi Birliğinin üyesi olmuştur. Gümrüde bir Rus Askeri üssüne ev sahipliği yapan Ermenistan Rusya ile yakın ilişkiler içerisindedir. 12 Ocak 2015te Rus Askeri Üssünden bir askerin Gümrüde yerleşik bir aileye ait yedi kişinin öldürülmesiyle suçlanmıştır. Bu olay Rusya ile Ermenistan arasında gerilim yaratmış ve büyük gösterilere yol açmıştır. Bu ölümler bazı yerel sakinler tarafından anti Rusya söylemlerine neden olmuştur. [15] 27 Haziranda Rus şüphelinin Ermenistanda yargılanacağı açıklanmıştır.

27 Haziranda Ermenistan Cumhurbaşkanı Serj Sarkisyan elektrik fiyatlarındaki artışı askıya aldı ve hükümetin bekleyen masrafı kapatacağını söyledi. United Press Agencynin iddiasına göre hükümetin bu hamlesi Rusyanın askeri geliştirmeler için 200 milyon dolar borç vermesinden sonra geldi. [16] Yine de protestocular hükümetin bu zammı tamamen geri çekmesini talep ederek meydanlardan ayrılmadılar.

Protestolar halen devam ettiğinden gelişmeler beklenip görülecektir.

[1] Arka News Agency (25 June 2015): Revenues of Russian Inter RAO in Armenia hike by 65.3% to 5.7 billion rubles in quarter 1 □ Financial Report. http://arka.am/en/news/business/revenues_of_russian_inter_rao_in_armenia_hike_by_65_3_to_5_7_billion_rubles_in_quarter_1_financial_r/

[2] Bershidsky, Leonid (24 June 2015): Kremlin Fears a Revolution in Armenia. Bloomberg View. http://www.bloombergview.com/articles/2015-06-24/kremlin-fears-a-revolution-in-armenia

[3] International Monetary Fund http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2013/01/weodata/weorept.aspx?pr.x=49&pr.y=4&sy=2011&ey=2014&scsm=1&ssd=1&sort=country&ds=.&br=1&c=911&s=NGDPD%2CNGDPDPC%2CPPPGDP%2CPPPPC%2CLP&grp=0&a=

[4] AFP (23 June 2015): Nearly 240detained in Armenia after protests over price hikes. The Guardian Nigeria. http://www.ngrguardiannews.com/2015/06/nearly-240-detained-in-armenia-after-protests-over-price-hikes/

[5] Rajabova, Sara (25 June 2015): OSCE seriously concerned over violence toward protesters in Armenia. Azer News http://www.azernews.az/aggression/84441.html

[6] Embassy of the United States in Armenia (23 June 2015): Statement by the Embassy

of the United States of America Regarding June 22-23 Protests in Yerevan.

http://armenia.usembassy.gov/news062315.html

[7] Oliphant, Roland (25 June 2015): Armenias Electric Yerevan protests enter seventh day. The Telegraph. http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/armenia/11699692/Armenias-Electric-Yerevan-protests-enter-seventh-day.html

[8] Bershidsky, Leonid (24 June 2015): Kremlin Fears a Revolution in Armenia. Bloomberg View. http://www.bloombergview.com/articles/2015-06-24/kremlin-fears-a-revolution-in-armenia

[9] Oliphant, Roland (25 June 2015): Armenias Electric Yerevan protests enter seventh day. The Telegraph. http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/armenia/11699692/Armenias-Electric-Yerevan-protests-enter-seventh-day.html

[10] AFP (23 June 2015): Nearly 240detained in Armenia after protests over price hikes. The Guardian Nigeria. http://www.ngrguardiannews.com/2015/06/nearly-240-detained-in-armenia-after-protests-over-price-hikes/

[11] BBC (27 June 2015): Armenia protests: Electricity price hike suspended.

http://www.bbc.com/news/world-europe-33301689

[12] Grove, Thomas (24 June 2015):Thousands Protest in Armenian Capitak Amid Economic Hardship. Wall Street Journal.

http://www.wsj.com/articles/demonstrators-held-after-protest-in-armenian-capital-1435062879

[13] ibid.

[14] Bershidsky, Leonid (24 June 2015): Kremlin Fears a Revolution in Armenia. Bloomberg View. http://www.bloombergview.com/articles/2015-06-24/kremlin-fears-a-revolution-in-armenia

[15] Nikoghosyan, Alina (13.01.2015): Shock and Questions: Gyumri mourns muders as it looks for reasons. Armenia Now. http://armenianow.com/society/59747/murder_in_gyumri_valeri_permyakov_russian_military_base_in_armenia

[16] Pestano, Andrew V. (28 June 2015): Armenia suspends electricity price increases after weeks of protests. API.

http://www.upi.com/Top_News/World-News/2015/06/28/Armenia-suspends-electricity-price-increases-after-weeks-of-protests/9431435505996/

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: BOZTEPE, Cemre Dilay. 2026. "ELECTRICYEREVAN ERMENİSTAN'DAKİ PROTESTOLAR." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2015 / 93. Haziran 29. Erişim Ekim 31, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/ELECTRICYEREVAN-ERMENISTAN-DAKI-PROTESTOLAR

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır